Функціонування і розвиток механізмів державного управління

УДК 338.4321001

Приходько Ігор Павлович
доктор наук з державного управління, професор,
завідувач кафедри обліку, аудиту та управління
фінансово-економічною безпекою
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Приходько Игорь Павлович
доктор наук по государственному управлению, профессор,
заведующий кафедрой учета, аудита и управления
финансово-экономической безопасностью
Днепровский государственный аграрно-экономический университет
Prikhodko Ihor
Doctor of Public Administration, Professor,
Head of Accounting, Auditing and Management of
Financial and Economic Security Department
Dnipro State University of Agriculture and Economics

Будько Ігор Романович
здобувач кафедри обліку, аудиту та управління
фінансово-економічною безпекою
Дніпровського державного аграрно-економічного університету
Будько Игорь Романович
соискатель кафедры учета, аудита и управления
финансово-экономической безопасностью
Днепровского государственного аграрно-экономического университета
Budko Ihor
Aspirant of Accounting, Auditing and Management of
Financial and Economic Security
Dnipro State University of Agriculture and Economics

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ НАУКОЄМНОСТІ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА
ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ПОВЫШЕНИЯ НАУКОЕМКОСТИ АГРАРНОГО ПРОИЗВОДСТВА
MAIN DIRECTIONS FOR INCREASING THE SCIENCE INTENSIVENESS OF AGRICULTURAL PRODUCTION

Анотація. *У статті зазначено , що інноваційні процеси в економіці не набули вагомих масштабів, кількість підприємств, що впроваджують інновації, зменшується з кожним роком і становить зараз 12-14%, що менше в 3-4 рази, ніж в інноваційно розвинутих економіках. Наукоємність аграрного виробництва знаходиться на рівні 0,3%, що на порядок менше від світового рівня. При цьому майже третина коштів, що витрачаються на інноваційну діяльність, припадає на закупівлю обладнання, в той час як на придбання прав на нову інтелектуальну власність або на проведення НДДКР витрати на порядок менші. Майже половина з інноваційних підприємств взагалі не фінансують проведення в інтересах свого виробництва наукових досліджень.*

До специфічних принципів побудови суспільства знань, в якому освіті належить важлива роль, зараховують: "створення умов для вільної праці; наукомісткість і високотехнологічність виробництва; принцип власності, що лежить у центрі політичного, соціального й економічного життя світу; наявність соціально-орієнтованих, конкурентоспроможних ринкових відносин; наявність ефективного державного устрою".

Інноваційна стратегія закладів вищої освіти визначається як частина економічної стратегії, що є системною концепцією, яка спрямовує, взаємопов'язаний розвиток його інноваційної діяльності з системою довгострокових цілей, що визначає пріоритети напрямів і форм інноваційного розвитку, характер розподілу та перерозподілу ресурсів, послідовність етапів реалізації довгострокових інноваційних цілей, що

забезпечують загальну стратегію і траєкторію інноваційного розвитку вищого навчального закладу.

Інноваційний потенціал є базовим елементом механізму реалізації інноваційної стратегії, її цілей і завдань, що дозволяє оцінити можливість здійснення інноваційної діяльності. Процес формування інноваційної стратегії є найважливішою складовою частиною загальної системи стратегічного вибору ЗВО, до основних елементів якого належать місія ЗВО, її загальні стратегічні цілі розвитку, система функціональних стратегій за окремими видами діяльності ЗВО (в т. ч. інноваційної діяльності) та методи формування, розподілу і перерозподілу ресурсів. Формування інноваційної стратегії ЗВО дозволить забезпечити інтеграцію цілей і напрямів інноваційної діяльності ЗВО з основними механізмами їх реалізації в прогнозованому періоді.

Проблема створення й управління інноваційною діяльністю у ЗВО залежить від використання різних за своєю природою підходів в університетах до процесу управління інноваційною діяльністю. Принцип інноваційного розвитку закладу вищої освіти повинен ґрунтуватися на його конкурентних перевагах і поєднуватися з рівнем природно-сировинної бази, на підставі якої побудована економіка регіону.

Інноваційна діяльність становить одну з основних сфер життя ЗВО і повинна здійснюватися системно залежно від місії закладу та покладених на нього завдань з підготовки кадрів і проведення науково-дослідних робіт.

Ключові слова: *інновації, аграрне виробництво, наукоємність, інноваційний потенціал, вища освіта, управління.*

Аннотация. *В статье указано, что инновационные процессы в экономике не получили значительных масштабов, количество предприятий, внедряющих инновации, уменьшается с каждым годом и составляет сейчас 12-14%, что меньше в 3-4 раза, чем в инновационно*

развитых экономиках. Наукоемкость аграрного производства находится на уровне 0,3%, что на порядок меньше мирового уровня. При этом почти треть средств, затрачиваемых на инновационную деятельность, приходится на закупку оборудования, в то время как на приобретение прав на новую интеллектуальную собственность или на проведение НИОКР затраты на порядок меньше. Почти половина из инновационных предприятий вообще не финансируют проведение научных исследований в интересах своего производства.

К специфическим принципам построения общества знаний, в котором образованию принадлежит важная роль, причисляют: "создание условий для свободного труда; наукоемкость и высокотехнологичность производства; принцип собственности, который расположен в центре политической, социальной и экономической жизни мира; наличие социально-ориентированных, конкурентоспособных рыночных отношений; наличие эффективного государственного устройства".

Инновационная стратегия высших учебных заведений определяется как часть экономической стратегии, которая является системной концепцией и направляет взаимосвязанное развитие его инновационной деятельности с системой долгосрочных целей, определяет приоритеты направлений и форм инновационного развития, характер распределения и перераспределения ресурсов, последовательность этапов реализации долгосрочных инновационных целей, обеспечивающих общую стратегию и траекторию инновационного развития высшего учебного заведения.

Инновационный потенциал является базовым элементом механизма реализации инновационной стратегии, ее целей и задач, позволяет оценить возможность осуществления инновационной деятельности. Процесс формирования инновационной стратегии является важнейшей составной частью общей системы стратегического выбора УВО, к основным элементам которого относятся миссия ЗВО, ее общие

стратегические цели развития, система функциональных стратегий по отдельным видам деятельности УВО (в т. ч. инновационной деятельности) и методы формирования, распределения и перераспределения ресурсов. Формирование инновационной стратегии УВО позволит обеспечить интеграцию целей и направлений инновационной деятельности УВО с основными механизмами их реализации в прогнозируемом периоде.

Проблема создания и управления инновационной деятельностью в УВО зависит от использования различных по своей природе подходов в университетах к процессу управления инновационной деятельностью. Принцип инновационного развития учреждения высшего образования должен основываться на его конкурентных преимуществах и сочетаться с уровнем природно-сырьевой базы, на основании которой построена экономика региона.

Инновационная деятельность составляет одну из основных сфер жизни УВО и должна осуществляться системно в зависимости от миссии учреждения и возложенных на него задач по подготовке кадров и проведения научно-исследовательских работ.

Ключевые слова: *инновации, аграрное производство, наукоемкость, инновационный потенциал, высшее образование, управление.*

Summary. *The article points out that innovation processes in the economy have not gained significant scale, the number of enterprises introducing innovations is decreasing every year and is now 12-14%, which is less 3-4 times than in the innovative economies. The science intensiveness of agricultural production is at 0.3%, which is much less than the world level. At the same time, almost a third of the money spent on innovative activities falls on the purchase of equipment, while the acquisition of the rights to new intellectual property or R&D costs is less. Almost half of innovative businesses do not fund research at all.*

The specific principles of building a knowledge society in which education plays an important role include: "creating the conditions for free labor; science intensiveness and high-tech production; the principle of property that lies at the heart of the political, social and economic life of the world; availability of socially oriented, competitive market relations; the existence of an effective government system".

The innovation strategy of higher education institutions is defined as part of an economic strategy, which is a systematic concept that directs, the interconnected development of its innovation activity with a system of long-term goals, which determines the priorities of directions and forms of innovative development, the nature of distribution and redistribution of resources, the sequence of stages of implementation, long-term innovation goals that ensure the overall strategy and trajectory of the higher education institution's innovation development.

Innovation potential is a basic element of the mechanism of the innovation strategy implementation, its goals and objectives, which allows to evaluate the possibility of carrying out innovative activity. The process of forming an innovation strategy is the most important part of the overall system of strategic choice of Higher educational institutions (HEI), the main elements of which are the mission of HEI, its overall strategic development goals, the system of functional strategies for individual types of HEI (including innovation activities) and methods of formation, distribution and redistribution of resources. The development of an HEI innovation strategy will allow to integrate the goals and directions of HEI innovation activities with the main mechanisms for their implementation in the forecast period.

The problem of creating and managing innovation activities in HEI depends on the use of different approaches by universities in the process of innovation management. The principle of innovative development of a Higher education institution should be based on its competitive advantages and be

combined with the level of natural resources base on which the economy of the region is built.

Innovation is one of the main areas of life of HEI and should be carried out systematically, depending on the mission of the institution and its assigned tasks for training and conducting research works.

Key words: *innovation, agricultural production, science intensiveness, innovation potential, higher education, management*

Постановка проблеми. Наукоємність аграрного виробництва, яке виступає на сьогоднішній день локомотивом національної економіки суттєво впливає на рівень інноваційного розвитку держави. Своєю чергою, рівень розвитку держави, в тому числі рівень його інноваційного розвитку, здійснює колосальний вплив на інноваційний розвиток наукової діяльності та її результативність.

Становлення інноваційної економіки в розвинених державах сприяло тому, що університети стали повноправними елементами національних інноваційних систем. Через це, вони повинні виконувати зобов'язання з надання освітніх послуг перед суспільством і взаємодіяти з бізнесом. Для цього їм обов'язково потрібні певні свободи, зокрема: свобода у викладанні, проведенні наукових досліджень, розпорядженні коштами та майном.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з теми дослідження. Значний внесок у розвиток наукоємності аграрного виробництва на інноваційній основі зробили видатні українські та зарубіжні вчені, політичні діячі, урядовці, серед яких Л. Зарецька [1], О. Кулініч [1], О. Кириченко [2-3], Ю. Неговська [3], П. Сауха І.[4], Тарасенко [5], І. Шоробура [6], та інших.

Метою статті є дослідження передумов для підвищення наукоємності аграрного виробництва у процесі становлення інноваційної економіки.

Виклад основного матеріалу. Створення системи інвестування інноваційної наукової діяльності, яка відповідатиме сучасним вимогам ринкової економіки і забезпечить фінансову підтримку наукової та інноваційної діяльності, достатньої для досягнення результатів світового рівня, має базуватись на наступних принципах:

- чітка диверсифікація джерел і механізмів фінансування в залежності від етапів інноваційного процесу;
- використання переважно конкурсних (конкурентних) механізмів інвестування в наукову та інноваційну діяльність;
- раціональне використання прямих і опосередкованих способів інвестування в наукову та інноваційну діяльність;
- орієнтація державних інвестицій в науку та інновації на стимулювання притоку в ці сфери недержавних коштів, особливо заощаджень громадян [3].

Проте низький рівень наукоємності вітчизняного виробництва визначається не тільки дефіцитом грошей або браком стимулів і пільг. Фундаментальне значення має діяльність органів державного управління по запровадженню інноваційного характеру змісту і функцій аграрної освіти. В українській економіці домінують низькотехнологічні галузі виробництва, які природно відносяться до малонаукоємних галузей: добувна і паливна – 0,8–1%; харчова, легка промисловість, агропромисловість – 1,2%. У цілому в Україні домінує відтворення виробництва 3-го технологічного укладу (гірнича металургія, залізничний транспорт, багатотоннажна неорганічна хімія та ін.). Відповідно майже 95% вітчизняної продукції належить до виробництв 3-го та 4-го

технологічних укладів. Зростання ВВП за рахунок введення нових технологій в Україні оцінюється всього у 0,7–1%.

Найбільш інформативну оцінку стану інноваційного розвитку України в розрізі ключових факторів, що його визначають, отримано на основі використання індикаторів Європейського інноваційного табло, які включають п'ять груп індикаторів: «рушійні сили інновацій», «створення нових знань», «інновації та підприємництво», «індикатори застосування інновацій», «інтелектуальна власність». Для об'єктивної оцінки стану інноваційного розвитку України важливе значення має визначення її відносної позиції в рамках країн ЄС за допомогою Європейського інноваційного індексу, Європейського інноваційного табло (ЄІТ).

За ЄІТ Україна знаходиться в останній за рівнем інноватівності четвертій групі – «країни, що рухаються навздогін» зі значенням індексу 0,23. Цю групу складають: Угорщина – 0,24, Росія – 0,23, Україна – 0,23, Латвія – 0,22, Польща – 0,21, Хорватія, Греція – 0,20, Болгарія – 0,19, Румунія – 0,16, Турція – 0,08. У порівнянні з іншими країнами ЄС відставання України становить: від «країн-лідерів» – приблизно у 3 рази (Швеція – 0,68), від «країн-послідовників» – 2 рази (Великобританія – 0,48), від країн «помірні інноватори» – 1,6 рази (Норвегія – 0,35).

Ранжування країн на основі цього комплексного індикатора інноваційного розвитку має цінність в тому плані, що цей показник визначає, наскільки економічне зростання країни базується на інноваціях. Причому інновації в термінах ЄІТ розуміються в більш широкому контексті, ніж просто технологічні нововведення. Окрім досліджень, розробок, технологій, вони включають показники технологічних дифузій, показники поширення нових знань і ступінь використання інформаційних технологій.

З наведених даних видно, що переміщення України сходинками інноваційного розвитку вимагатиме величезних зусиль, ресурсів,

політичної волі і високої мобілізованості суспільства. Проте для окремих секторів вітчизняної економіки ці зусилля мають бути ще більшими, ніж в цілому по всій економіці. У першу чергу це стосується діяльності органів державного управління по запровадженню інноваційного характеру змісту і функцій аграрної освіти

Україна, яка має найкращі у світі природні та сприятливі кліматичні умови для сільськогосподарського виробництва, внаслідок технологічної відсталості та нераціональної організації реформованого за неоліберальною моделлю аграрного сектору сьогодні не в змозі забезпечити своє населення доступною за ціною і достатньою за стандартними нормами харчовою продукцією. До того ж на внутрішньому ринку відбувається виштовхування вітчизняної продукції імпортною внаслідок її більш високої конкурентоспроможності, досягнутої за рахунок використання більш передових, ніж в Україні, технологій.

Реформи в сільському господарстві проводилися передусім задля ліквідації існуючих крупних колективних і державних господарств та розпаювання землі. Проте ефективного фермерства замість цих господарств створити не вдалося, однак за час реформ село втратило 2/3 парку тракторів, зернозбиральних комбайнів і вантажних автомобілів. Виробництво продукції сільського господарства лягло на плечі господарств населення, яке змушене за відсутності технічних засобів і коштів на їх закупівлю перейти на примітивне ведення господарства. Таким способом в Україні виробляється понад 60% сільськогосподарської продукції, а деяких її видів – до 90 відсотків і більше.

Таким чином, найбільш суттєвими результатами реформування українського села стали катастрофічне падіння виробництва сільськогосподарської продукції і детехнологізація і деіндустріалізація аграрного сектору. Парадоксальність ситуації полягає в тому, що в умовах масштабної детехнологізації і деіндустріалізації аграрного сектору майже

повністю зберігся його науковий потенціал. З 1991 р. він скоротився лише в 1,3 рази, в той час як загальна чисельність дослідників країни скоротилася у 2,6 рази. У цілому зменшення чисельності дослідників в аграрному секторі було менш значним, ніж скорочення самого аграрного сектору, включаючи обсяги виробництва продукції, розмір ріллі, а також чисельність зайнятих в цьому секторі.

Кадрова наукоємність аграрного сектору за роки реформ навіть зросла. В інтересах цього сектору сьогодні працює понад 11 тис. науковців (15% загальної чисельності науковців країни), в тому числі 2,1 тис. докторів і кандидатів наук, понад 200 академіків та членів-кореспондентів. Аграрний сектор обслуговує державна Українська академія аграрних наук, в складі якої понад 120 наукових установ. На потреби цього сектору працює добре розвинута система навчальних закладів.

Розвиток інноваційної економіки держави формується, в тому числі, за рахунок освітнього, науково-технічного та інноваційного потенціалу закладу вищої освіти. Заклад вищої освіти розглядається як один з основних центрів інноваційного розвитку регіону та держави в цілому, що створює новий рівень розвитку освіти.

Співпраця закладу вищої освіти, держави та її регіонів викликає обопільний великий інтерес в учасників інноваційного процесу [1]. Його участь в інноваційній діяльності створює для нього такі позитивні ефекти його розвитку:

- підвищення ролі освітньої установи в економіці держави та регіонів;
- збільшення обсягу НДДКР і послуг ЗВО за рахунок отримання регіональних замовлень;
- розвиток кооперації ЗВО з передовими компаніями реального сектора економіки;

- можливість залучення додаткових інвестицій для інноваційних проектів ЗВО;
- можливість залучення додаткових фінансових коштів в інноваційну інфраструктуру ЗВО;
- підвищення рівня інтеграції ЗВО з центрами науки і виробництва;
- підвищення привабливості ЗВО для студентів (в тому числі потенційних);
- підвищення конкурентоспроможності ЗВО, що займається інноваційною діяльністю, порівняно з іншими освітніми установами;
- можливість отримання додаткових площ і територій регіонального фонду для розміщення нових інноваційних структур у ЗВО;
- підвищення рівня концентрації науково-технічного потенціалу та технологічної бази для досягнення принципово нового рівня отримання нових знань та інноваційних технологій;
- підвищення інноваційного іміджу, ділової репутації ЗВО.

Зі свого боку, участь ЗВО в інноваційному розвитку зумовлює такі позитивні результати в економіці:

- активно формується інноваційна інфраструктура за рахунок використання модулів інноваційної інфраструктури освітнього закладу;
- підвищується рівень інноваційного розвитку економіки;
- з'являється можливість створення нових робочих місць;
- підвищується інвестиційний рейтинг територій;
- з'являється можливість навчання та підвищення кваліфікації учасників інноваційного процесу урядових та бізнесових структур;
- підвищується якість продукції та конкурентоспроможність підприємств регіону за рахунок використання розробок ЗВО;
- збільшується рівень підготовки висококваліфікованих кадрів, здатних ефективно працювати в ринкових умовах.

Взаємовідносини та правила функціонування закладів вищої освіти на ринку освітніх послуг повинні відповідати принципу вільної конкуренції між усіма інституціями ринкового середовища. До специфічних принципів побудови суспільства знань, в якому освіті належить важлива роль, зараховують: "створення умов для вільної праці; наукомісткість і високотехнологічність виробництва; принцип власності, що лежить у центрі політичного, соціального й економічного життя світу; наявність соціально-орієнтованих, конкурентоспроможних ринкових відносин; наявність ефективного державного устрою" [2].

Інноваційна стратегія закладів вищої освіти визначається як частина економічної стратегії, що є собою системною концепцією, яка спрямовує, взаємопов'язаний розвиток його інноваційної діяльності з системою довгострокових цілей, що визначає пріоритети напрямів і форм інноваційного розвитку, характер розподілу та перерозподілу ресурсів, послідовність етапів реалізації довгострокових інноваційних цілей, що забезпечують загальну стратегію і траєкторію інноваційного розвитку вищого навчального закладу.

Інноваційний потенціал є базовим елементом механізму реалізації інноваційної стратегії, її цілей і завдань, що дозволяє оцінити можливість здійснення інноваційної діяльності. Процес формування інноваційної стратегії є найважливішою складовою частиною загальної системи стратегічного вибору ЗВО, до основних елементів якого належать місія ЗВО, її загальні стратегічні цілі розвитку, система функціональних стратегій за окремими видами діяльності ЗВО (в т. ч. інноваційної діяльності) та методи формування, розподілу і перерозподілу ресурсів. Формування інноваційної стратегії ЗВО дозволить забезпечити інтеграцію цілей і напрямів інноваційної діяльності ЗВО з основними механізмами їх реалізації в прогнозованому періоді.

Вибір пріоритетних інноваційних стратегій ЗВО є не лише визначенням нових компонентів інноваційного потенціалу, а й архітектурою їх сполуки [5, с. 206-212]. Напрями та вибір тієї чи тієї інноваційної стратегії ЗВО визначаються його загальноекономічними цілями, завданнями та стратегіями розвитку ЗВО і станом показників інноваційного потенціалу. Разом з тим інноваційний потенціал є базовим елементом механізму реалізації інноваційної стратегії, її цілей і завдань, що дозволяє оцінити можливість здійснення інноваційної діяльності. До інноваційної стратегії ЗВО зараховуємо такі складові: стратегія управління інноваційним потенціалом, розвитку інноваційних ресурсів, менеджменту інтелектуальних активів, ключових компетенцій ЗВО, управління знаннями і створення нових знань, розвитку інноваційної інфраструктури, розвитку зв'язків з наукою, промисловістю, бізнесом та владою; комерціалізації результатів науково-дослідної роботи та трансферу технологій, виходу на ринки і створення нових ринків.

Як метод управління, що дозволяє ЗВО реалізувати інноваційну стратегію, дотримуючись інноваційний потенціал перейде в якісно новий стан (тобто перевести сформульовані стратегічні цілі та завдання, що враховують всі аспекти його ефективного розвитку, в конкретні дії на рівні оперативного управління, узгодити між собою фінансові та нефінансові параметри), обраний один із системних методів – система збалансованих показників (СЗП – Balanced ScoreCard, BSC) [4, с. 234-236]. Щодо ЗВО СЗП, то його слід розглядати не лише як операційну оцінюючу систему, але, передусім як інструмент стратегічного управління інноваційним потенціалом під час формування та реалізації інноваційної стратегії ЗВО.

Щодо інноваційної активності закладів вищої освіти можна класифікувати їх так:

- ЗВО, що орієнтуються на боротьбу за провідні конкурентні позиції у вітчизняній та світовій системі освіти. Сюди зараховуємо

заклади, що володіють відповідним потенціалом, націлені на боротьбу за ресурси – інтелектуальні (туди вступають кращі абітурієнти, студенти і випускники інших закладів, управлінці);

- ЗВО, інноваційна активність яких зумовлена необхідністю отримання додаткового державного фінансування. Це заклади, що володіють непоганим ресурсним потенціалом, здатні мобілізувати свої резерви. Необхідністю може бути конкуренція за студентів, додаткове державне фінансування;

Отже, сформована інноваційна стратегія ЗВО забезпечує завчасне врахування можливих варіацій розвитку неконтрольованих ЗВО факторів зовнішнього, і передусім інноваційного, середовища, дозволяє мінімізувати їх негативні наслідки для інноваційної діяльності ЗВО через зниження до прийнятного рівня ризиків упливу факторів зовнішнього середовища і є однією з базисних передумов стратегічних змін як загальної організаційної структури управління ЗВО, так і інноваційної культури самого закладу.

Однак, поряд з цим практика формування інноваційної економіки в регіонах показує, що існують певні фактори, які стримують її успішний розвиток (рис. 1), серед яких можна виділити низьку ефективність процесу управління інноваційною діяльністю в ЗВО, як основним опертям розвитку інноваційної економіки, підготовки кваліфікованих кадрів та діяльності малого інноваційного підприємництва в регіоні.

Висновки. Отже, аграрна наука на 75% фінансується за рахунок державного бюджету (наука країни в цілому – на 39%). Такий стан – ще один доказ, який свідчить про неефективність проведених в аграрному секторі реформ, внаслідок яких аграрна наука залишилася відірваною від сільськогосподарського виробництва і слабо комерціоналізованою, що суперечить світовому досвіду. У розвинутих країнах аграрна наука є найбільш комерціоналізованим сектором наукових досліджень.

Зрозуміло, що за умов збереження існуючої архаїчної організації українського сільського господарства, коли технічні засоби для більшості підприємств, особливо фермерських господарств, залишаються недоступними, виробник сільськогосподарської продукції відтиснутий від її покупця численними перекупщиками, кредитори закабаляють аграріїв непідйомними кредитами на придбання сучасної матеріальної бази, на розгортання інноваційної діяльності не вистачить коштів не тільки самих аграріїв, але й усіх доходів країни.

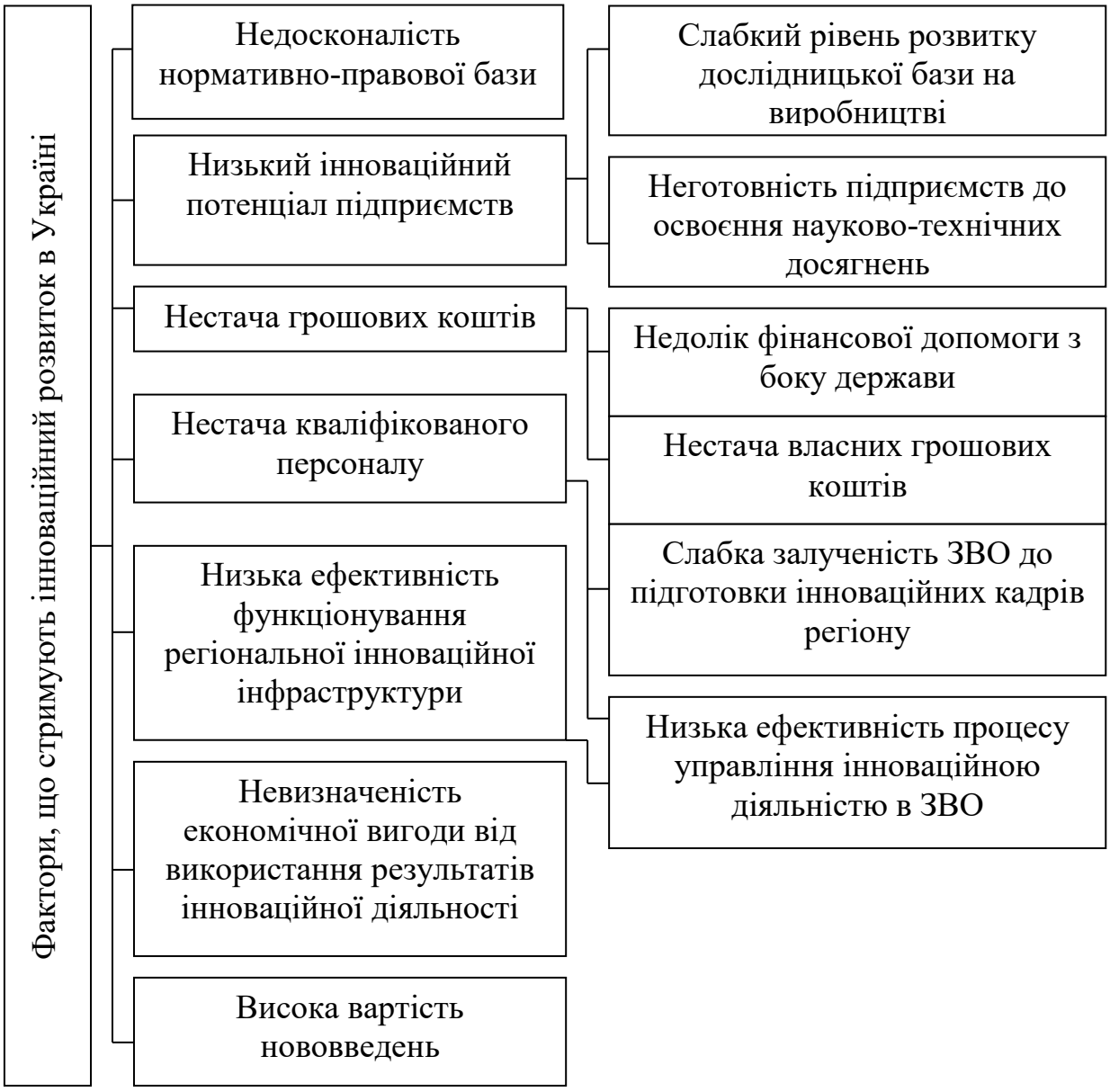

Рис. 1. Фактори, що стримують інноваційний розвиток закладів вищої освіти

У рамках нав'язаної селу доктрини неоліберальних реформ створити в Україні в найближчій перспективі сучасне ринкове інноваційне сільське господарство, здатне забезпечити в повному обсязі потреби населення в продуктах харчування, а тим більше успішно конкурувати з аграріями інших країн, фактично неможливо. Тому держава і суспільство мають здійснити масштабні заходи з метою захисту сільськогосподарського виробника від руйнівної сили неолібералізму і створення економічних, правових, організаційних, соціальних та інших умов для спрямування реформ на забезпечення інноваційного розвитку цього найважливішого для нормального життя країни і суспільства сектору економіки.

Ефективність управління інноваційним розвитком закладів вищої освіти, зумовлена адекватністю дотримання процесу цільової орієнтованості на досягнення економічного результату з ресурсними й організаційними можливостями, узгодженістю прийнятих менеджментом заходів з функціональним призначенням процесу управління, мотивованим рівнем і рейтинговою оцінкою успішності менеджменту під час здійснення управлінських рішень, характеризується: ступенем інноваційності діяльності закладів вищої освіти, що впливає на якість та обсяг послуг споживачами освітніх послуг, що дозволяє порівнювати такий експертно-встановлюваний рівень з аналогічним рівнем інноваційності ЗВО-конкурентів на ринку освітніх послуг; рентабельністю реалізованих освітніх послуг, що відбиває реальність упливу конкурентних переваг на економічне зростання ЗВО; слабкими та сильними інноваційними сторонами діяльності освітніх закладів вищої освіти; своєчасним використанням потенційних можливостей збільшувати економічні результати за допомогою прийняття конкретних заходів у складі стратегій довгострокового розвитку; часткою в узагальнюючому показнику ефективності діяльності ЗВО від управлінських впливів на приведення у відповідність інноваційних змін.

Література

1. Зарецька Л. М., Кулініч О. А. Державне регулювання сфери вищої освіти. URL: http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/776/1/sec3-e-2015-2-5.pdf.
2. Кириченко О., Неговська Ю. Перспективи інноваційно-інтелектуального розвитку України // Вища школа. 2011. № 3. С. 36–46.
3. Кириченко О., Паращенко Л. Економіка освіти України: проблеми та перспективи реформування // Вища школа. 2008. №2. С. 46–51.
4. Сауха П. Ю. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444 с.
5. Тарасенко І. О., Нефедова Т. М. Інноваційна складова в системі забезпечення конкурентоспроможності ЗВО // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. 2012. №4 (66). С. 206–212.
6. Шоробура І. М., Долинський Є. В., Долинська О. О. Менеджмент вищої освіти : навчальний посібник. Хмельницький : М. І. Заколодний, 2015. 256 с.

References

1. Zaretska, L. M. and Kulinich, O. A. (2015), Derzhavne rehulyuvannya sfery vyshchoyi osvity. [State regulation of the sphere of higher education], available at: http://www. elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/776/1/sec3-e-2015-2-5.pdf. (Accessed 4 Aug 2018).
2. Kirichenko, O. and Negovska, Yu. (2011), Perspektyvy innovatsiyno-intelektual′noho rozvytku Ukrayiny [Perspectives of Innovation and Intellectual Development of Ukraine] // Vyshcha shkola, vol. 3, pp. 36–46.
3. Kirichenko, O. and Paraschenko, L. (2008), Ekonomika osvity Ukrayiny: problemy ta perspektyvy reformuvannya [Perspectives of Innovation and Intellectual Development of Ukraine] // Vyshcha shkola, vol. 2, pp. 46–51.

4. Saukha, P. Yu. (2011), Innovatsiyi u vyshchiy osviti: problemy, dosvid, perspektyvy. [Innovation in higher education: problems, experience, perspectives] // Publishing house to ZHDU them. Ivan Franko, Zhytomyr, Ukraine.
5. Tarasenko, I.O., and Nefedova, T.M. (2012), Innovatsiyna skladova v systemi zabezpechennya konkurentospromozhnosti ZVO [Innovative component in the system of ensuring the competitiveness of HEI] // Visnyk Kyyivs′koho natsional′noho universytetu tekhnolohiy ta dyzaynu, vol. 4 (66), pp. 206–212.
6. Shorobura, I. M. Dolinsky, E. V., and Dolinska, O.O. (2015), Menedzhment vyshchoyi osvity [Management of Higher Education], PE Zakolodny M.I., Khmelnytskyi, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 02.03.2018
та розміщена на сайті 05.03.2018